

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Profilaktyka zachowań dewiacyjnych w środowisku społecznym
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Prevention of problem behaviors in the social environment
Kierunek studiów	Psychologia wspierania jakości życia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	psychologia
Język wykładowy	polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Joanna Chwaszcz
---	-----------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	5	3
ćwiczenia	30	5	

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z psychologii ogólnej i psychologii uzależnień
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. Nabycie przez studentów wiedzy dotyczącej istoty przeciwdziałania różnorodnym zachowaniom dewiacyjnym występującym w środowisku społecznym.
C2. Nabycie przez studentów umiejętności w zakresie weryfikacji zapotrzebowania na wsparcie profilaktyczne osób i grup na poziomie profilaktyki selektywnej i wskazującej.
C3. Nabycie przez studentów kompetencji w zakresie konstruowania autorskich programów profilaktycznych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada wiedzę na temat czynników ryzyka oraz czynników chroniących w ciągu życia człowieka, o charakterze indywidualnym i społecznym, wiedzę na temat zachowań ryzykownych oraz możliwości oddziaływań psychoprofilaktycznych w tym zakresie.	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z psychologii uzależnień oraz profilaktyki do analizowania zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i czynników chroniących, o charakterze podmiotowym i środowiskowym. Potrafi interpretować zjawiska w kontekście teorii zachowania zasobów S. Hobfolla. Student potrafi współpracować w grupie w celu realizacji badań profilaktycznych oraz budowania programu profilaktycznego.	K_U01 K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student ma świadomość znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania we wszystkich obszarach życia; posiada przekonanie o potrzebie wspierania jednostek i grup w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Wyraża dbałość o zdrowie psychiczne i fizyczne, identyfikuje indywidualne, społeczne i środowiskowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego i somatycznego. Dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii.	K_K03 K_K05
K_02	Student przyjmuje postawę szacunku wobec osób o różnych potrzebach w zakresie różnych form pomocy psychologicznej; okazuje zrozumienie dla sytuacji ludzi z różnymi problemami i trudnościami. Współpracuje z profesjonalistami, których działalność koncentruje się na wspieraniu jakości życia w różnych warunkach społecznych i środowiskowych.	K_K04 K_K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład:

Zagadnienia ogólne - prezentacja zagadnień realizowanych w ramach wykładu oraz kryteria zaliczenia;

Rozumienie profilaktyki, profilaktyka – psychoprofilaktyka;

Czynniki chroniące i czynniki ryzyka powstawania zachowań problemowych;

Rodzaje profilaktyki - uniwersalna, selektywna, wskazująca;

Teorie leżące u podstaw oddziaływań profilaktycznych;

Strategie profilaktyczne;

Standardy w profilaktyce (europejskie, amerykańskie, polskie rekomendowane przez KCPU);

Diagnoza profilaktyczna;
Program profilaktyczny – zasady konstrukcji na podstawie modelu National Institute on Drug Abuse (NIDA).

Ćwiczenia:

Zagadnienia ogólne - prezentacja zagadnień realizowanych w ramach ćwiczeń oraz kryteria zaliczenia;

Profilaktyka uniwersalna – dyskusja nt. obecnych w środowisku społecznym akcji profilaktycznych, analiza celów, treści, adresatów, sposobu przekazu – podejście krytyczne.

Profilaktyka selektywna – poznanie metod diagnozy profilaktycznej, konstruowanie metod autorskich dostosowanych do grupy rozwojowej, przeprowadzenie badań, utworzenie zbiorów wyników, obliczenia, analiza wyników, przygotowanie raportu z badań. Raport zawiera co najmniej: nasilenie zachowań problemowych w badanej grupie, analizę czynników ryzyka oraz czynników chroniących.

Przygotowanie programu profilaktycznego na poziomie profilaktyki selektywnej, na podstawie przeprowadzonej diagnozy, według etapów modelu NIDA. Omówienie programów.

Profilaktyka wskazująca – analiza przypadków i opracowanie rekomendacji do pracy indywidualnej na poziomie profilaktyki wskazującej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład, prezentacja, materiały pomocnicze (artykuły, skrypt autorski)	Egzamin – test wiedzy	Egzamin na platformie Moodle lub test papierowy
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja, praca w grupach, analiza przypadków, prowadzenie badań w terenie, analiza, praca projektowa (program profilaktyczny), prezentacja	Diagnoza profilaktyczna – raport Program profilaktyczny	Plik elektroniczny - format pdf
U_02	Dyskusja, praca w grupach, analiza przypadków, prowadzenie badań w terenie, analiza, praca projektowa (program profilaktyczny), prezentacja	Diagnoza profilaktyczna – raport Program profilaktyczny	Plik elektroniczny - format pdf
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

K_01	Dyskusja, kontakt z badanymi, praca w grupach metodą projektową	Diagnoza profilaktyczna – raport Program profilaktyczny	Plik elektroniczny - format pdf
K_02	Dyskusja, kontakt z badanymi, praca w grupach metodą projektową	Diagnoza profilaktyczna – raport Program profilaktyczny	Plik elektroniczny - format pdf

VI. Kryteria oceny, wagi...

Na ocenę bardzo dobrą przyswojenie zakładanych treści dla przedmiotu w co najmniej 92%, na ocenę dobrą przyswojenie treści na poziomie co najmniej 76%, na ocenę dostateczną przyswojenie wiedzy na poziomie co najmniej 60%.

Wykład

Weryfikacja – egzamin (100%)

Ćwiczenia

Weryfikacja - obecność na zajęciach (20%), przygotowanie pracy zaliczeniowej obejmującej: raport z diagnozy profilaktycznej grupy (40%) oraz program profilaktyczny na poziomie profilaktyki selektywnej (40%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Skrypt – opracowanie autorskie Pisarska A. (2023). Oddziaływać skutecznie. Profilaktyka oparta na podstawach naukowych i dowodach. Warszawa: KCPU
Literatura uzupełniająca
<p>Augustynek, A. (2011). Jak walczyć z uzależnieniami? Warszawa: Difin.</p> <p>Badora B., Gwiazda M., Hermann M., Kalka J., Moskalewicz J. (2012). Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących w odniesieniu do hazardu, w tym hazardu problemowego (patologicznego) oraz innych uzależnień behawioralnych. Warszawa: CBOS.</p> <p>Bandura A. (2007). „Teoria społecznego uczenia się”. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN</p> <p>Beck, R., Fernandez, E. (2011). Cognitive-behavioral therapy in the treatment of anger: A meta-analysis. Cognitive Therapy and Research, 22, s. 63–74.</p> <p>Chwaszcz J., Niewiadomska I., Lelonek-Kuleta B. (2015). Identyfikacja podmiotowych korelatów ryzykownego korzystania z Internetu. W: I. Niewiadomska (red.) Hazard i inne uzależnienia behawioralne: doniesienia z badań, Warszawa: Polska Fundacja Pomocy Humanitarnej „Res Humanae”.</p> <p>Chwaszcz, J., Łysiak, M., Mamcarz, S. (2022). Jakość życia młodzieży w czasie pandemii COVID-19. Część 1. Wydawnictwo Adam Marszałek.</p> <p>Chwaszcz, J., Łysiak, M. (2022). Jakość życia adolescentów w czasie pandemii COVID-19. Część 2. Praktyczny poradnik profilaktyki i wsparcia. Wydawnictwo Adam Marszałek.</p> <p>„Nie bo tak” Scenariusze zajęć profilaktycznych. Fundacja Poza Schematami.</p> <p>NIDA. (2003). Preventing Drug Use among Children and Adolescents (In Brief). Retrieved from https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents-in-brief.</p> <p>Niewiadomska I., Małek A. (2010). Wyzwanie współczesności – skuteczna działalność profilaktyczna w społecznościach lokalnych. W: Wezwani do działania. Zasoby społeczne w profilaktyce zachowań destrukcyjnych. I. Niewiadomska, M. Kalinowski (red.). Lublin: Wyd. KUL, s. 407-421.</p> <p>Ogińska-Bulik N. (2010). Zachowania ryzykowne i szkodliwe dla zdrowia, Łódź: WSHE.</p> <p>Ostaszewski K. (2003): Skuteczność profilaktyki używania substancji psychoaktywnych., Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.</p> <p>Ostaszewski K., Poleszak W. (2019). Skuteczna profilaktyka stosowania substancji psychoaktywnych. [W:] Porzak R. (red.) (2019). Profilaktyka w szkole. Lublin: Fundacja "Masz Szansę".</p> <p>Szymańska J. (2015). Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki. Warszawa: ORE.</p> <p>Węgrzecka-Gilul J., Malczewski A. (2011). Europejskie standardy jakości w profilaktyce leczenia uzależnień od narkotyków. Podręcznik dla specjalistów profilaktyki uzależnień. Warszawa: EMCDDA</p>

